

IDEAL ADEKVACIJE. EVIDENCA IN RESNICA*

Uvod

57

Kvalitete aktov so bile v dosedanjem premisleku izpuščene, o njih nismo ničesar predpostavljali. Možnost in nemožnost namreč nima do kvalitet nobenega posebnega odnosa. Na možnost kakega stavka npr. ne vpliva to, ali smo stavčno materijo realizirali kot materijo kakega postavljajočega [*setzenden*] akta (ne pritrdilnega, na način odobravanja pripoznavajočega ali privzemajočega, ampak preprosto prevzemajočega akta verovanja) ali pa smo jo podali v kvalitativno modificiranem načinu kot materijo golega predstavljanja; vselej velja, da je stavek »možen«, ako konkretni akt propozicionalnega pomena dopusti izpolnjujočo identifikacijo z objektivno celovitim (*vollständigen*) zorom enake materije. In prav tako je irelevantno, ali je ta izpolnjujoči zor zaznava ali zgolj fantazijska tvorba ipd. Ker je podvrženo proizvajanje fantazijskih tvorb v neprimerno večji meri naši samovolji kot proizvajanje zaznav in postavk sploh, smo možnosti sklicevanja na fantazijsko tvornost še posebej naklonjeni. Kot možno nam tedaj velja, kar se da realizirati – objektivno rečeno – na način neke primerne fantazijske tvorbe, to lahko nam samim, empiričnim posameznim individuumom, uspe ali ne. Zaradi idealne sovisnosti med zaznavo in

* Prim. dodatek k § 8, str. 35 isl., in poglavje 7.

utvaro, po kateri vsaka zaznava *a priori* odgovarja neki možni utvari, pa je ta stavek ekvivalenten z našim, in omejitvev pojma na utvaro nebitvena.

Zdaj nam bo šlo za to, da čimprej pretehtamo vpliv pravkar nakazane razlike na razmerja izpolnitve [*Erfüllung*], da bi zadobili vsaj začasen zaključek za naša razmišljanja in izgled za nadaljnje raziskave.

Funkcija izpolnitve zaznave. Ideal zadnje izpolnitve.

Razlike v popolnosti polnine [*Fülle*] so se glede na način, kako postane predmetno v predstavi predstavno [*vorstellig*], izkazale za pomembne. Najnižjo stopnjo tvorijo signitivni akti; ti nimajo sploh nobene polnine. Intuitivni akti imajo polnino, pač v gradualnih razlikah 'več' in 'manj', in sicer že znotraj sfere imaginacije. Toda še tako popolna imaginacija se razlikuje od zaznave: ne daje predmeta samega, niti delno, daje le njegovo sliko, ki – v kolikor je to pač slika – ni stvar sama. Le-to dolgujemo zaznavi. Tudi ta »daje« predmet v različnih odtenkih [*Abstufungen*] popolnosti, v različnih merah [*Graden*] »osenčenja« [*Abschattung*]. Intencionalni karakter zaznave je predočevanje [*Gegenwärtigen*] (prezentiranje), v nasprotju z golim popredočevanjem [*Vergegenwärtigen*] imaginacije. To je, kot vemo, *notranja* razlika aktov in, točneje, razlika forme njihove reprezentacije (forme zapopadenja). Toda prezentiranje ne vzpostavi v splošnem neke resnične navzoče biti [*Gegenwärtigsein*], ampak le neko navzoče pojavljanje, v katerem kaže predmetna navzočnost [*Gegenwart*] in z njo popolnost zaznave [*Wahrnehmung*] odtenke [*Abstufungen*]. To privaja pogled na ustrezne stopenjske vrste [*Stufenreihen*] izpolnitve, na katere je tu, kot sicer, napoteno vsako eksemplificiranje popolnosti v vzpostavljanju predstavljenega predmeta. Pri tem si pridemo na jasno, da se prek polnine razrašča neka razlika, ki smo ji skušali zadostiti, ko smo govorili o perceptivnem *niansiranju*, razlika, ki pa ne zadeva polnine v njenem notranjem karakterju, ampak pomeni stopnjevano razširitev njenega karakterja kot »polnine«, torej aktnega karakterja zapopadenja. Po tem nam velja (vedno neodvisno od vseh genetičnih razlik, kajti zelo dobro vemo, da so te in vse podobne razlike nastale asociativno) marsikateri element polnine kot *končno veljavna prezentacija* ustreznega predmetnega elementa: daje se kot z njim identičen, ne kot zgolj njegov reprezentant, ampak kot *on* sam v absolutnem smislu. Drugič zopet velja kot zgolj »barvno niansiranje«, »perspektivično skrajšanje« ipd., pri čemer je jasno, da takemu besedovanju tudi v fenomenološki vsebini akta in pred vsako

refleksijo nekaj ustreza. Te razlike v niansiranju smo se že dotaknili in nanjo smo naleteli tudi pri imaginaciji, samo preneseno v figurativno. Vse niansiranje ima reprezentativen karakter, in sicer reprezentatira prek podobnosti, toda *način* te reprezentacije prek podobnosti se razlikuje po tem, ali zapopade reprezentacija niansirajočo vsebino kot sliko ali kot samoprikaz [*Selbstdarstellung*] (samoniansiranje) objekta (prim. str. 83). Idealna meja, ki dopušča stopnjevanje polnine niansiranja, je v primeru zaznave absolutna *samost* [*Selbst*] (kot v imaginaciji absolutno enaka slika), in sicer za vsako stran, za vsak prezentirani element predmeta.

Tako kaže tehtanje možnih razmerij izpolnitve na neki *dokončni cilj stopnjevanja izpolnitve*, v katerem je celotna intencija dosegla svojo izpolnitev, in sicer ne kake vmesne in parcialne, ampak *končno veljavno in zadnjo izpolnitev*. Intuitivna vsebina [*Gehalt*] te dokončne predstave je absolutna vsota možne polnine; intuitivni reprezentant je predmet sam, tako kakor je na sebi. Reprezentirajoča in reprezentirana vsebina sta tu identično eno. In kjer je intenca predstave zadobila zadnjo izpolnitev skozi ta ideal popolne zaznave, tam se je vzpostavila prava *adaequatio rei et intellectus*: predmetno je točno to, kot kar je intendirano, dejansko »navzoče« [*gegenwärtig*] ali »dano«; nobena parcialna intencija, ki bi ji umanjkala njena izpolnitev, ni več implicirana.

59

S tem je *eo ipso* označen tudi ideal vsake, in tako tudi signifikativne, izpolnitve; *intellectus* je tu miselna intencija, intencija pomena. *Adaequatio* je realizirana, ko je pomenjena predmetnost v strogem smislu dana v zoru in je dana točno kot to, kot kar je mišljena in imenovana. Ni miselne intencije, ki ne bi našla svoje izpolnitve, in sicer zadnje izpolnitve, kolikor izpolnjujoče zora samo ne implicira več nezadovoljenih intencij.

Opazamo, da je popolnost adekvacije »misli« s »stvarjo« dvojna; na eni strani je prileganje zoru popolno, ker misel ne meni ničesar, kar izpolnjujoči zor celovito ne predstavi kot njej pripadno. Očitno sta s tem obe prej razlikovani (Str. 99) popolnosti združeni: obe dasta to, kar smo označili kot »objektivno celovitost« izpolnitve. Na drugi strani leži v celovitem zoru samem neka popolnost. Zor sam ne izpolni v sebi terminirajoče intencije zopet na način intencije, ki bi še potrebovala izpolnitev, ampak vzpostavi zadnjo izpolnitev te intencije. Razlikovati moramo torej: popolnost prilagoditve zoru (adekvacijo v naravnem in širšem smislu) od popolnosti zadnje izpolnitve (adekvacije s »stvarjo samo«), ki predpostavlja prejšnjo popolnost. Vsako zvesto in čisto

opisovanje kakega nazornega predmeta ali dogajanja nudi primer za prvo popolnost. Če je predmetno neko notranje doživljeno in v reflektivni zaznavi zapopadeno tako, kakor je, tedaj se lahko pridruži *druga* popolnost; kako npr. če govorimo glede kategorične sodbe, ki jo ravno dajemo, o subjektivni predstavi te sodbe. Nasprotno pa manjka prva popolnost, ako imenujemo drevo, ki stoji pred nami, »žlahtno« jablano ali če govorimo o »nihajnem številu« tona, ki je pravkar zazvenel in sploh o določenostih objekta zaznave, ki se pač nikakor ne pojavljajo v bolj ali manj niansiranem načinu, niti če so v intenciji zaznave somenjeni.

Tu zapazimo še naslednje. Ker zadnja izpolnitev ne sme vključevati popolnoma ničesar od neizpolnjenih intencij, mora izpolnitev slediti na osnovi *čiste* zaznave, objektivno celovita zaznava, ki pa se izvršuje na način kontinuirane sinteze nečistih zaznav, ji ne more zadoščati.

Zoper ta način gledanja, ki postavlja zadnjo izpolnitev vseh intencij v zaznave, se bo dvignil pomislek, češ da se realizirana splošna zavest, ki daje splošnim pojmovnim predstavam njihovo polnino in postavlja »splošni predmet« »sam« pred oči, izgrajuje na osnovi golih imaginacij ali je vsaj nedovzetna za razliko med zaznavo in imaginacijo. Taisto velja očitno, in vsled pravkar rečenega, za vse evidentne splošne izjave, ki se v aksiomatični vrsti razumejo »na osnovi golih pojmov«.

60

Ta ugovor kaže na neko, priložnostno že omenjeno, vrzel v naši raziskavi. Zaznava nam je veljala, najprej samoumevno, enako kot *čutna zaznava*, zor enako kot čutni zor. Molče, ne da bi se tega prav zavedeli, smo često prestopili mejo teh pojmov (tudi npr. v zvezi z razmišljanji o usklajenosti [*Verträglichkeit*]: to se je zgodilo povsod tam, kjer smo govorili o zoru kake protivnosti [*Widerstreits*] ali kake edinosti ali neke siceršnje sinteze kot take. V naslednjem poglavju, ki zadeva kategorialne forme sploh, bomo pokazali nujnost razširitve pojmov o zaznavi in zoru sicèr. Zoper ugovor pripomnimo zdaj le toliko, da imaginacija, ki je osnova generalizirajoče abstrakcije, zato ne vrši dejanske in prave funkcije izpolnitve, torej ne predstavlja »korespondirajočega« zora. Tisto individualno posamezno pojavljanje samo ni splošno, kar smo večkrat poudarili, in tega (splošnega) tudi ne vsebuje kot kakega realnega dela.

Postavljajoči akti v funkciji izpolnitve. Evidenca v ohlapnem in strogem smislu

Pod nazivom intencije smo doslej zapopadli tako postavljajoče kot nepostavljajoče akte. Toda, čeprav je tisto splošno karakterja izpolnitve bistveno določeno skozi materijo in za vrsto najpomembnejših razmer tudi pride v poštev samo materija, pa se drugod kaže kvaliteta kot sodelujoča, in to tako zelo, da se zdi primerno govoriti o intenciji, o naperjenosti, le pri postavljajočih aktih. *Mnenje* cilja na stvar in svoj cilj doseže ali ga ne doseže glede na to, ali se z zaznavo (ki je tu postavljajoči akt) ujema ali se ne ujema.

Ako se postavka ujema [*übereinstimmen*] s postavko, sta intendirajoči in izpolnjujoči akt v tej kvaliteti enaka. Zgolj predstavljanje pa je pasivno, »stvar pušča nedoločeno«. Kjer se golemu predstavljanju naključno pridruži primerna zaznava, tam vsekakor vstopi izpolnjujoče pokrivanje [*Deckung*] na osnovi prilegajočih se materij; toda predstava si pač prehodno prilasti karakter postavljanja, in na homogen način ga ima gotovo tudi sama enotnost pokrivanja. *Vsaka aktualna identifikacija oz. razlika je neki postavljajoči akt*, pa če je sama fundirana v postavljanju ali ne; ta stavek poda v nekaj besedah fundamentalno karakteristiko, ki določa vse rezultate zadnjih raziskav o razmerjih usklajenosti in prek katere se teorija identifikacij in razlik izkaže, v še dosti večji meri kot doslej, za pglavitni del teorije sodbe. Glede na to, ali fungirajo kot intendirajoči in izpolnjujoči prav *postavljajoči* akti ali tudi *nepostavljajoči* akti, se pojasnijo razlike kot razlike med ilustracijo, eventualno eksemplifikacijo in *potrditvijo* Špreizkušnjo, *Bewährung*] in v nasprotnem primeru, spodbijanjem [*Widerlegung*]. Pojem potrditve [*Bestätigung*] se nanaša izključno na *postavljajoče* akte v razmerju do njihove *postavljajoče izpolnitve* in končno do njihove izpolnitve skozi zaznave.

Pobliže preudarimo ta posebno odlikovani primer. V njem ideal adekvacije zagotavlja *evidenco*. V ohlapnem smislu govorimo o evidenci povsod (tam), kjer najde postavljajoča intencija (zlasti trditev) svojo potrditev v korespondirajoči in povsem prikladni zaznavi, četudi bi bila to kaka prikladna sinteza koherentnih posameznih zaznav. Potem je res smiselno govoriti o *merah in stopnjah evidence*. V tem oziru pridejo v poštev približevanja zaznave objektivni celovitosti njene predmetne prezentacije ter napredovanja k zadnjemu idealu popolnosti – toliko, kolikor je bil v izpolnjujoči intenciji menjen. *Spoznavnokritično pregnanten smisel* evidence pa zadeva izključno ta zadnji, ne-

presegljivi cilj, *akt te najpopolnejše sinteze izpolnitve*, ki da intenciji, npr. intenciji sodbe, absolutno vsebinsko polnino, polnino predmeta samega. Predmet ni zgolj menjen, ampak je tako kakor je menjen in z menjenjem izenačen, v strogem smislu *dan*; sicer je vseeno, ali gre za individualni ali za splošni predmet, za predmet v ožjem smislu ali za stvarno stanje (korelat identificirajoče ali razlikujoče se sinteze).

Rekli smo, da je evidenca sama akt najpopolnejše sinteze pokrivanja. Kot vsako identificiranje je evidenca objektivirajoči akt, njen objektivni korelat se glasi *bit v smislu resnice* ali tudi *resnica* – v primeru, da zadnjega termina ne dodelimo raje kakemu drugemu iz vrste pojmov, ki koreninijo v omenjenem fenomenološkem položaju. Tu je pač potrebna preciznejša razlaga.

Evidenca in resnica

62

1. Če najprej zadržimo pravkar nakazani pojem resnice, potem je resnica kot korelat identificirajočega akta neko *stvarno stanje* in kot korelat pokrivaajoče identifikacije neka *identiteta: polno ujemanje med menjenim in danim kot takim*. To ujemanje je *doživljeno* v evidenci, kolikor je evidenca aktualna izvršitev adekvatne identifikacije. Na drugi strani ne moremo stavka, da je *evidenca »doživljaj« resnice*, brez nadaljnega interpretirati tako, da je ona (ako zapopademo pojem zaznave dovolj široko) zaznava in pri strogi evidenci: *adekvatna zaznava resnice*. Kajti z ozirom na prej¹ izraženi dvom bomo morali priznati, da izvršitev identificirajočega pokrivanja še ni aktualna zaznava predmetnega ujemanja, ampak mora to šele postati skozi poseben akt objektivirajočega zapopadenja, skozi neko posebno oziranje na pričujočo [*vorhandene*] resnico. In »pričujoča« je ona zares. Tu obstaja a priori možnost, da se vselej oziramo na medsebojno ujemanje in si ga v adekvatni zaznavi privedemo k intencionalni zavesti.

1. Neki drugi pojem resnice zadeva *idealno razmerje*, ki vlada v enotnosti pokrivanja, definirani kot evidenca, *med spoznavanju primernimi bistvi pokrivaajočih se aktov*. Medtem ko je bila resnica v prejšnjem smislu *predmetna*, kar je ustrezalo aktu evidence, je resnica v zdajšnjem smislu ideja, ki spada k

¹ Prim. dodatek k § 8, str. 35 isl., poglavje 7.

aktni formi, namreč spoznanju primerno in kot ideja zapopadeno bistvo empirično naključnega akta evidence, ali ideja absolutne adekvacije kot take.

2. Na strani akta, ki daje polnino, nadalje doživljamo v *evidenci dani predmet na način menjenega*: to je polnina sama. Tudi ta se lahko iznači kot bit, resnica, resnično, in sicer kolikor polnina tu ni tako kakor v goli adekvatni zaznavi, ampak je doživljena kot idealna polnina za neko intencijo, kot *resnicotvorna [Wahrmachender]*, oz. kot idealna polnina *specifičnega* spoznanju *primernega bistva intencije*.

3. Končno, s stališča intencije, dá zapopadenje evidenčnih razmerij resnico kot *pravilnost intencije* (specialno, npr. pravilnost sodbe), kot njeno adekvatnost z resničnim predmetom; oz. kot *pravilnost spoznanju primernega bistva intencije in specie*. V zadnjem oziru npr. pravilnost *[Richtigkeit]* sodbe v logičnem smislu stavka; stavek se »ravna« *[>richtet« sich]* po stvari sami; sporoča, tako je to, in to je dejansko tako. S tem pa je izrečena idealna, torej generalna možnost, da se stavek take materije sploh da izpolniti v smislu najstrožje adekvacije.

Še posebno moramo biti pozorni na to, da biti, ki (kot objektivni prvi smisel resnice) prihaja tu v poštev, *ne* gre zamenjevati z *bitjo kopule* »afirmativne« kategorične izjave. V *evidenci gre za totalno pokrivanje*, katerega bit ustreza, če ne vedno, potem večinoma (sodba kakovosti), parcialnim identifikacijam.

Tudi kjer pride kaka totalna identifikacija do predikacije, prva bit ne sovпада z drugo. Opazimo namreč, da je pri evidenci sodbe (sodba = predikativna izjava) bit v smislu resnice sodbe [sicer] *doživljena, ni pa izražena*, torej nikoli ne koincidira z bitjo, ki je menjena in doživljena v tem »je« izjave. Ta bit je sintetični moment bivajočega v smislu resničnega – kako naj to izrazi *resnično bit [Wahrsein]*? Tu so *sintetizirana* ravno večkratna *medsebojna ujemanja*: eno, parcialno, predikativno je v zatrjevanju menjeno in adekvatno zaznano, torej samo dano. (Kaj to pomeni, bo pojasnjeno že v naslednjem poglavju s splošnim naukom o kategorialnih objektivizacijah.) To je *medsebojno ujemanje med subjektom in predikatom*, prileganje tega onemu. Drugič pa imamo *ujemanje*, ki vzpostavi *sintetično formo akta evidence*, torej totalno pokrivanje med intencijo pomena izjave in zaznavo stvarnega stanja samega, pokrivanje, ki se seveda izvršuje postopoma; kar tu ni več важно. To ujemanje očitno ni izjavljeno, ni predmetno kot ono prvo, ki spada k presojanemu *[beurteilen]*

stvarnen stanju. Brez dvoma pa se lahko vedno izjavi, in to z evidenco izjavi. Tedaj postane resnicotvorno [*wahrmachende*] stvarno stanje nove evidence, za katero velja isto, in tako dalje. Vendar pa moramo pri vsakem koraku razlikovati med resnicotvornim in evidenco samo konstituirajočim stvarnim stanjem, med objektiviranim in ne objektiviranim.

Tako izvršene razlike nas vodijo k naslednji splošni obravnavi.

V našem prikazu razmerij pojmov evidenca in resnica nismo razlikovali na *predmetni* strani aktov (ki najdejo svojo strogo adekvacijo v evidenci, bodisi v funkciji intencije bodisi v funkciji izpolnitve) med stvarnim stanjem in siceršnjimi predmeti. Temu ustrezno se tudi nismo ozirali na fenomenološko razliko med *nanašalnimi* [*beziehenden*] akti – akti medsebojnega ujemanja in medsebojnega neujemanja, predikativnimi akti – in *nenanašalnimi* akti; torej tudi ne na razliko med nanašalnimi in nenanašalnimi pomeni in idealno zapopadenimi intencionalnimi bistvi sploh. Stroga adekvacija lahko zedini tako nanašalne kot nenanašalne intencije z njihovimi popolnimi izpolnitvami; da bi specialno izpostavili področje izrazov, ni treba, da se upoštevajo ravno sodbe kot izjavne intencije ali izjavne izpolnitve, tudi nominalni akti lahko vstopijo v adekvacijo. Večinoma se pojmi »resnica«, »pravilnost«, »resničnost« vendarle dojemajo omejeno, kot smo tudi mi storili, ti pojmi se nanašajo na sodbe in stavke oz. na njihov objektivni korelat, stvarno stanje; enako govorimo o biti pretežno v zvezi z absolutnim objektom (ne-stvarnim stanjem), čeprav brez zanesljive omejitve. Pravilnost našega splošnega dojemanja pojmov je nesporna. Narava stvari same terja, da se pojma »resnica« in »napačnost«, vsaj sprva, zastavita tako široko, da zaobsežeta celotno sfero objektivirajočih aktov. Pri tem se zdi najprikladneje diferencirati pojme resnice in biti tako, da se pojmi *resnice* (določena možnost delovanja ekvivokacij bo neizogibna, toda po pojasnitvi pojmov komaj še škodljiva) nanašajo na *stran aktov* samih in njihovih momentov, ki jih je treba idealno dojeti, pojmi *biti* (*biti-resničen*) pa na pripadajoče *predmetne korelate*. Temu ustrezno bi morali definirati resnico po 2. in 4. kot idejo adekvacije ali pa kot pravilnost objektivirajoče postavke in pomena. Bit v smislu resnice bi se morala tedaj po 1. in 3. določiti kot identiteta tega, v adekvaciji obenem menjenega in danega predmeta ali pa (ustrezno naravnemu besednemu smislu) kot adekvatna zaznava sploh v nedoločenem odnosu do kakršne koli intencije, ki se skozi to uresničuje (adekvatno izpolnjuje).

Potem ko so pojmi v tej širini dojeti in fenomenološko zagotovljeni, lahko

preidemo k temu, da postavimo mejnike *ožjim pojmom resnice in biti*, tako da vzamemo v zakup razliko med nanašalnimi in nenanašalnimi akti (predikacijami – absolutnimi pozicijami). Ožji pojem resnice bi se potem omejil na idealno adekvacijo kakega nanašalnega akta s pripadajočo adekvatno zaznavo stvarnega stanja; prav tako bi ožji pojem biti zadeval bit absolutnih predmetov in le-to ločil od »obstoja« stvarnega stanja.

Po tem je jasno sledeče: Če definiramo sodbo kot postavljajoči akt nasploh, potem se pokriva, subjektivno govorjeno, sfera sodbe s poenoteno sfero pojmov resnice in napačnosti v širšem smislu. Če definiramo to prek izjave in njenih možnih izpolnitvev, obravnavamo tako pod sodbo le sfero nanašajočih postavk, torej obstaja zopet taisto pokrivanje, kolikor seveda postavimo za osnovo tudi ožje pojme resnice in napačnosti.

Doslej smo enostransko dajali prednost primeru evidence, torej aktu, opisanemu kot totalno pokrivanje. Evidenci pa ustreza, z ozirom na korelativni primer protivnosti, *absurdnost*, kot doživljajo popolne protivnosti med intencijo in kvaziizpolnitvijo. Pojmoma resnica in bit ustrezata tedaj korelativna pojma *napačnost* ne *nebit*. Potem ko smo pripravili vse fundamente, lahko izvršimo fenomenološko pojasnitev teh pojmov brez posebnih težav. Najprej bi morali točno opisati negativni ideal *zadnjega razočaranja* [*Enttäuschung*].

65

Pri strogem dojetju evidenčnega pojma, ki smo ga tu postavili za osnovo, je očitno, da so dvomi, kakršni so se v novejšem času priložnostno pojavili, absurdni: namreč, če ne more biti s taisto materijo A pri nekom povezan doživljaj evidence in pri drugem doživljaj absurdnosti. Taki dvomi so bili možni, dokler smo evidenco in absurdnost razlagali kot istovrstne (pozitivne oz. negativne) *občutke*, ki se naključno podtikajo aktom sodbe in jim tako dodelijo tisto posebno odlikovanje, ki ga logično vrednotimo kot »resnica« oz. »napačnost«. Če nekdo doživi evidenco A, tedaj je *evidentno*, da nihče drug ne more doživeti absurdnosti taistega A; kajti to, da je A evidenten, se pravi: A ni zgolj menjen, ampak je točno kot to, kot kar je menjen, tudi resnično dan; je v najstrožjem smislu sam navzoč [*gegenwärtig*]. Kako naj bi bil zdaj za kako drugo osebo ta isti A menjen, toda mnenje, da je to A., skozi neki resnično dani ne-A, resnično izključeno? Vidimo, da gre za neko stvarno stanje bistva, taisto, ki ga izrazi načelo protislovja (v njegove mnogopomenskosti vstopajo seveda tudi zgoraj, str. 123, obdelane korelacije).

Iz naših analiz izhaja z zanesljivo jasnostjo, da bit in nebit nista pojma, ki izražata svoj izvor z nasprotji med *kvalitetami* sodbe. V smislu našega zapo-
padenja fenomenolških razmerij je vsaka sodba postavljajoča, in postavka ni
karakter tega *je*, ki bi dobil svoje *kvalitativno* nasprotje v *ni*. Kvalitativno
nasprotje sodbi je gola predstava taiste materije. Razlike med *je* in *ni* so razlike
intencionalne materije. Tako kot izraža *je* na način intencije pomena predi-
kativno medsebojno ujemanje, izraža *ni* predikativno protivnost.

Prevedla Andrina Tonkli-Komel